

ज्वजलपा वा:पौ

JWOJALAPA WEEKLY

दैं ७ ल्या: ४ (पूर्णडक १०६) ने. सं. ११३६ गुलाश्व एकादशी आइतवा: २०७३ साउन ३० गते आइतवार (Aug- 14, 2016)

मू ८।- पृष्ठ ६

नेवा: पत्रकार व महान्यायाधिवक्ताया दथुइ साक्षात्कार

‘जनताया बलं संविधान संशोधन जुइ’

ज्वजलपा वा:पौ

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड थ:गु कानुनी सल्लाहकार जुयादीम्ह महान्यायाधिवक्ताय वरिष्ठ अधिवक्ता रमन कुमार श्रेष्ठयात नियुक्त यानादीगु ख:सा न्हूम्ह महान्यायाधिवक्ता श्रेष्ठ व नेवा: पत्रकारतयगु दथुइ साक्षात्कार ज्याभूव: जूगु दु । सिंहदरवारया महान्यायाधिवक्ताया ज्याकुथिइ हे नेवा: पत्रकारतयगु राष्ट्रिय संगठन नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूया केन्द्रीय नेतृत्वपाखें वय्क:यात भिंतुना बिइगु भूवल्लय् वर्तमान राजनीतिक अवस्थायात कया साक्षात्कार ज्याभूव: वंगु वालय् जूगु ख: ।

महान्यायाधिवक्ता श्रेष्ठ वर्तमान राजनीतिक अवस्थानिसे संसदय् राजनीतिक समिकरण, न्हापा प्रचण्ड सरकारं ज्या याये मफुगु ख:सा आ: यक्व ज्या यायेगु जुइ अले थ्व छगू कथं माओवादी नापं परिवर्तनकारी शक्तिया नितिं ज्या यायेगु छगू त:धंगु अवसर व:गु ख: धका: तर्कं धयादिल । उगु इलय् महान्यायाधिवक्ता रमन कुमार

श्रेष्ठ वर्तमान राजनीतिक अवस्था जटिल दुगु नापं देय्यात निकास बिइगु नितिं नेवा: पत्रकारतयसं नं सकारात्क भूमिका म्हितेमा: धयादीगु ख: । उगु इलय् नेवा: पत्रकारतयसं संसदया ल्याखं एमाले, राप्रपा नेपाल, माले, संयुक्त जनमोर्चा नापं नेमकिपा विपक्षय् च्वनीगु अवस्थाय् मधेसवादीनिसें आदिवासी जनजातिया माग संविधान संशोधनया माध्यमं सम्बोधन याये फइगु अवस्था मदुगु खं न्हयथसें आ:या

प्रचण्डया सरकारं गुगु कथं संविधान संशोधन याना निकास बिइफइ धका: जिज्ञासा तयादीगु ख: । उगु इलय् महान्यायाधिवक्ता श्रेष्ठ न्हापा संविधानसभा, गणतन्त्र व संघीयता नं राजनीतिक पार्टीया समिकरणिसे तत्कालिन अवस्थाया संविधानयात स्वल धा:सा गुगु नं हालतय् वइगु अवस्था मदुगु खं न्हयथसें अबले नं जनताया बलं हे थ्व फुक्क खं प्राप्त जूगु ख: धयादिल । उकिं आ: नं गणितीय ल्याखं संविधान

संशोधन यायेत संसदय् दुई तिहाई बहुमत मा:गु ख:सां नं जनताया बलं धा:सा गुगु नं इलय् संविधान संशोधन यायेफइगु अवस्था वइ धका: लिस: बियादिल । वय्कलं वर्तमान प्रचण्डया सरकारं आदिवासी जनजाति, मधेसी नापं उत्पीडित समुदायया मागयात सम्बोधन यायेगु नितिं संविधान संशोधनया नितिं संसदय् विधयेक दर्ता यायेगु ज्या जुइ धयादिसं अनं लिपा जनतां गुगु कथं दबाव बिइगु ज्या जुइ उकिया हे आधारय्

संविधान संशोधन जुइ धका: तर्कं धयादिल । थ्व इलय् संविधान संशोधन यायेगु ज्या प्रचण्ड सरकारया नितिं उलि अ:पुगु ज्या मखु धका: स्वीकारयासें वय्कलं जनताया भावना कथं हे सरकार न्ह्या: वनीगु अले थुगु इलय् यक्व ज्या यायेमा:गुलिं खसिबे अप्व: ज्या यायेगु कथं वनेमा: धका: धयादिल । नेवा: नापं आदिवासी जनजाति, मधेसीनिसें उत्पीडित समुदाय पाखें थ:पिनिगु हक अधिकार सुनिश्चित यायेगु नितिं सचेत जुया सक्रिय रुपं न्ह्या: वनेमा:गु ई व:गु दु धका: नं धयादिल । नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूया पदाधिकारीनिसें दुज:पिं थ:गु हे ज्याकुथिइ वया गुगु कथं कार्यकाल ता: लायेमा: धका: भिंतुना बिइगु ज्या या:गु दु उकिं थ:त उत्साहित याना बिउगु दु धयादिसं सकल नेवा: पत्रकार पित्त सुभाय् नं बियादीगु ख: । नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूया केन्द्रीय नाय: श्रीकृष्ण महर्जन, न्वकू नृपेन्द्रलाल श्रेष्ठ, मूख्याञ्जे सुनिल महर्जन, दांभरी सुरेन्द्रभक्त श्रेष्ठ, केन्द्रीय दुज:

नविन जोशी, यें जिल्लाया न्वकू विराजकाजि राजोपाध्याय, यल जिल्लाया छ्याञ्जे राजेश बज्राचार्य, नेवा: पत्रकारपिं राजु नापित, रवि महर्जनपिं सहभागी जुयादीगु ख: । थ्व हे भूवल्लय् नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूया स्वनिगल्य उपलब्ध केन्द्रीय दुज:पिनिगु सहभागीताय सचिवालयया मुंज्या शुक्रवा: मध्यपुर थिमिइ वचचा:गु दु । नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूया केन्द्रीय नाय: श्रीकृष्ण महर्जनया नाय:सुइ जूगु मुंज्याय् मूख्याञ्जे सुनिल महर्जन वंगु छुं ला न्हय: नगर कोटय् जूगु न्हापांगु केन्द्रीय समितिया पूर्ण बैठकयात कया व:गु खंयात प्रतिवेदनया रुपय् न्हयब्बयादीगु ख: । उगु मुंज्यां थिथी विभागत मध्ये ल्यंदनिगु विभागय् स्वनिग: विभागय् न्वकू उदेन न्हूसाय्मियात कजि कथं ल्यगु दुसा अथे हे मेम्ह न्वकू टिका प्रधानयात स्वनिग:पिनेया कव:या कजि कथं ल्यगु दु । थ्व हे दथुइ वइगु भाद्र १ गते केन्द्रीय सचिवालयया मुंज्या च्वना विभागयात पूर्णता बिइगु नापं विभागपाखें ज्या न्ह्याकेगु जुइ धका: धा:गु दु ।

पिदंगु दु
स्वंगू सफू

उपन्यास

थ्वया च्वंगु स:

नवचू, उद्घोषण व एफ एम

संचालन कला नास:

चिनाखं मुना ईब्य:या चिनाखं

नजरराम महर्जनया
भिच्छंगू उपन्यास
‘थ्वयाच्वंगु स:’

मू
निस: तका जक

श्रीकृष्ण महर्जनया
न्यागूगु सफू
‘नास:’

मू
न्यय् तका जक

नाति महर्जनया
न्हापांगु सफू
‘ईब्य:या चिनाखं’

मू
सच्छि तका जक

थ:गु प्रति
सुरक्षित
यानादिसं
न्हि
स्वापू

४३३३००७,
९८४१४०१०७७

झाङलपा वाःपौ

सल्लाहकार
श्रीकृष्ण महर्जन
प्रकाशक:

नजरराम महर्जन
सम्पादक

श्रीकृष्ण तण्डुकार
ले-आउट:

ज्वजलपा डेस्कटप
संवाददाता

भरत महर्जन, निरजमान सिंह
थाक्

प्रिन्ट स्काई, यें

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३

फोन ल्या: ४३३३००७, ९८४९४०१०७७

ई-मेल : kirtipur_sandesh@live.com

सम्पादकिय

मिसा सहभागिताया खँ

बच्छि जनसंख्या दुपि मिसापिन्त हरेक थासय ३३ प्रतिशत सहभागिता दयेमा:गु खँ संविधानय हे क्व:छिनात:गु दु। खय्तला मिसातयगु जनसंख्याया आधारय ५० प्रतिशत भाग मा: धका: धया वयाच्वंगु दु। थौकन्हय जागिर नयेथाय हरेक थासय मिसा कोटा धका: छुटय यानात:गु दु।

थौकन्हय नेपालय नेकपा माओवादी केन्द्र व ने.का.या मिलिजुलि सर कार दु। सरकार गठन जूगु छवा: फुइधुंकल अयनं मन्त्रिमण्डलं पूर्णता काये मफुनि। मन्त्रि जुइगु इच्छा दुपि यक्व दु, मन्त्रि पदधा:सा म्होजक दु। उकिं सुयात मन्त्रि यायेगु धइगु खँय निगु पार्टी दुने कचवं जुयाच्वंगु दु। माओवादी केन्द्र थ:गु भागय ला:गु मन्त्रि जुइपनिगु नां पितबिउबलय मिजंतयगु जक नां न्ह्योने हल। गुकिं याना अन दुनेच्वीपिं प्रभावशाली मिसापिं नेतातसें आ:या मन्त्रिमण्डलय म्होतिनं निम्ह मिसा मन्त्री तय्मा:गु माग याना ह:गु दु। थुकिइ नेतातसें छु लिस: विल सिइमदुनि।

मिसा, दलित, आदिवासी जनजाति हिमायती धका: धया: वयाच्वंगु नेकपा माओवादी केन्द्र समावेशी मन्त्री मण्डल धा:सा माओवादी नं मेगु पार्टी थें हे खँ छता ज्या याइबलय छता धका: आलोचीत जुइमालीगु खनेदु। धात्यें माओवादी थ:गु जनयुद्धकालीन विचारधाराय अटल जुयाच्वंगु दु धइगु क्यनेगु ख:सा मिसापिं मन्त्री दयेके हे मा:। उकी नं आदिवासी जनजाति, दलित प्रतिनिधित्व यानाच्वपिन्त हे मन्त्री दयेकेमा:। मिसाया नामय उच्च जातिया मिसापिं मन्त्री दयेकेगु ख:सा तसकं आलोचित जुइमालीगु खनेदु।

मखुला ?

निरज

नेता ज्यु ला दि, तर आ: फोन ने वई फई मखु,
नौ महिना लिपा फोन याना दिस:

नेवा: दबू छँया बारे सामाजिक संजाल

फेस बुकय् खनेदुगु नेवा:तय्गु चासोया नमुना

वंगु वा:या ल्यंदुगु ब्व

Suman Shrestha नेवा:नुग:या खँ न्यनादीगुलिं सुभाय दु।

हापं मम्हसे सकसिकें सेयरकथं १०६: तकाया ल्याखं दांकया: नेवा:नुग:या छँ दनेगु न्हाप्पांगु तातुना ख:, अले सेयर कया: ग्वहालि यानादीपिं थ्यंमथ्यं ७०० म्ह ज: दयेधुंकल। छँ दनेज्याक्वचायका: थ्वहे लच्छिनिलाया दुने

ज:मुँज्या यायेगु कुत: जुयाच्वंगु दु धका: कनाबियादिसँ। उबले हे माक्व सकतां खँत सार्वजनिक यायेगु कथं ज्या जुयाच्वंगु खँ नं धयावियादिसँ। थौयात थुलि हे।

Pushpa Raj Rajkarnikar Wah khan gana gan thyan

Ganga Bdur Nemkul नेवा: देय् दबूया धेवां मंकाखलस्या जग्गाय दबूछँ दयेकेगु ला बांलासु हे खँ ख:। याकनं दयेके माल। थ्व निगुलिं भी सकलयागु संस्था ख:

Dipak Tuladhar थौं सुथय् मेट्रो एफ एमय् नेवा: देय् दबूया नायो भाजु Naresh Tamrakarof खँ न्यना। यक्को खँ स्पष्ट जुल। वयक: लिसें ज्याभव: न्ह्याकामि Uden Nhusayami जु व मेट्रो पुच:यात सुभाय्।

((((((((((((((((

वयक:या कथं चवव कजबपथव जुं धयादी थें छगू मंका: गुथि (Trust) कथं वनेगु ज्या जुया च्वंगु जुया च्वन। गुथिया नां “नेवा: मंका: छँ दबू गुथि” जुया च्वन। थुकिइ देय् दबू लगायत सरकार, व्यापारी व जनसाधारणया धेवा मुना: दयेकेगु ग्वसा: दुगु जुया च्वन।

((((((((((((((((

व हे ज्याभव: न्यना च्वंम्ह छम्ह पाण्डे थरया नेवास्भाय् सस्मह गैर नेवालं नं थ्व ज्या बांलास्, जिं नेवा: मखुसां जिं नं भचा दाँ तये धया दिल। अथे हे मेमेपिं सकल न्यनामिपिन्सं थ्व खँयात सकारात्म कथं कयादिल।

((((((((((((((((

वरु २०६६ (३०६६ न्ह्यस्र निसें हे थुकिया पोता (मालपोत) पुलेगु ज्या मजुया च्वंगु लाना च्वन। अले लालपुर्जा हालसाविक यायेगु आदि ज्या न्ह्याना च्वंगु खँ नं सिइ दत।

Dakohe photohe jak laki chhu<

Raja Shaky Trust दयेकेत तयारि दूगु ख:सा दर्ता यायेमालका। अले नां मंका छँ वा मंका दबू छँ धका: जक त:सां गा: थें च्वँ। दबू छँ धस्वाइगु ला बांलाइगु जुल नापं मंका: खल: जिवित जुइगु ख:लाकि मखु ? न्हापा सक्रिय जूपि पासापि बाल दाइ, पिया दाइ, भाइराजा दाइ, मनुदास दाइ अमेस दाइ आदि निष्क्रिय जुयाच्वंगु स्वया च्वनेमा:गु नुग: हे मछिंसे च्वँ, नेपाल भाषा नापं साँस्कृतिक गतिविधिया ल्याखं घाता ख:।

Dipak Tuladhar वयक:पिं नं सकृय जुयास् थ्व ज्या यात अभ्र न्ह्याके द:सा बांला:। भाइराजा दाई व रविन सायमिं ला फेसबुकय् जुया च्वंगु थुगु सहलहय् चिउता: प्वका दिइ धुंकल।

Suman Shrestha सकृय जुयादीपिं अल्याख दयफु, नां न्ह्यथनां साध्य मज्वीफु।

मूखँ मंका:खल:या मर्म ख: अस्तित्व ख: उकियात ल्यंका: अभ्रं धिसिलाक्क न्ह्यज्याय फयेमा: न्हू पला:। थ्व सम्भव जू धैगु खँ नेवा: दे दबू व आपालं थुके मन क्वसा:पिं पासापिनि सहलह हे क्वातुगु दसि ख:। इलं भीत थौं थ्व हे धैच्वंगु दु, चिच्चा:दना: मखु छधीछप्पं जुया: न्ह्या: वनेमा:।

Namaste Sayami Ys, I agree with ur thoughts towards this issue=

Raja Shaky रव दिपक दाइ, दबू छँया विषयस भीगु छलफल क्वचा: थें च्वन, प्रतिक्रिया मवल। हानं मेगु विषयस छलफछ यायगुला ? छिं कक यानादीगु विषयनं face book य हे तया:दीसां ज्यूगुला ? छलफलया विषय खुन्हु दइ। संघर्ष समिति दयेकं नेवा: एक्यवधदता छाये दयेकेमाल व सिकेमाल। आवश्यकता ख:सा दयेकां मस्यं। संस्था अलग जूसां आन्दोलनय नापं वनेमाल, नापं यंके माल। विभाजन छाय् जुल ?

Dipak Tuladhar @Raja Shaky जु, आ: तक गुलि प्रतिक्रिया वल, उलि नं पर्याप्त हे ख:। फेसबुकय् बाहेक उक्कुन् नारद गुर्जु, सुमन दाई, धर्म ततापिं नाप नं खँ जूगु दु।

संस्था अलग जूसां आन्दोलनय नापं वनेमाल, नापं यंके माल। विभाजन जुइ मज्यू धयागु छिगु धापुलिइ नं जिगु समर्थन दु।

Raju Napit विभाजन छाय् जुल ? थ्वहे न्ह्यस: नेवा:तय्सं न्यनाच्वंगु दु। तर थ:त न्ह्यलुवा, नेवा: नेता धाइपिन्सं थूगु मखु वा थूसां मथू पह यानाच्वंगु ख: व मसिल। न्ह्यस: थ्वहे ख: विभाजन छाय् जुल ?

Naresh Tamrakar हनेवहम्ह भाजु पक्ष रत्न तुलाधरजु, हनेवहम्ह भाजु दुर्गा लाल श्रेष्ठजु, हनेवहम्ह भाजु मल्ल के. सुन्दरजु व दिगं वत काजी लाल श्रेष्ठ या संयुक्त नामे दु कविकेशरी चित्तधर हर्दय जु या दान ०(१०/० दस आना व १ -०२-०२ एक रोपनी दुई आना दुई पैसा सहित जम्मा १ रोपनी १२ आना २ पैसा जग्गा या मालपोत पुलिगु ज्या सिदगु खँ जानकारी बियागु जुल !

क्वबल कजभक्तजव बांला:गु ज्या जुला सुभाया

Krishnahari Sthapit sanstha ya njagga byakti ya namay chhayele<

Naresh Tamrakar स्व. काजिलाल श्रेष्ठ जु या नामं वयकया हकदार पिनिगु नामे जग्गा नामसारिया नीति वडा कार्यालय पाखें सिफारिस पौ कया हयधुनगु जानकारी बियागु जुल !

Dipak Tuladhar Naresh Tamrakar जुं भी सकलस्या चिउता जुया च्वंगु विषयस सार्वजनिक जानाकरी बिया च्वनादीगु च्वछाये वहजू, लिसें भी सकल पाखें वयक:यात सुभाय्।

क्रिएटिभ एकेडेमीया ईन्टरनेशनल स्कूल अवार्ड २०१६ परियोजनाया प्रदर्शनी

ज्वजलपा वा:पौ /

गुलाथ्व दशमी सनिवा: (साउन २९ गते) नयाँबजार, किपूया क्रिएटिभ एकेडेमी थ:गु स्कूलय् छगू प्रदर्शनीया ज्याभव:यात । सुथय् भित्ता: इलनिसं बान्धि प्यता ४ ता:ईत न्ह्या:गु उगु प्रदर्शनी विशेष याना अनया विद्यार्थीत ईन्टरनेशनल स्कूल अवार्ड २०१६ या परियोजना क्यनेत या:गु ख: ।

ब्रिटिश काउन्सिल “ईन्टरनेशनल स्कूल अवार्ड” या नाम छगू पुरस्कारया व्यवस्था या:गु दु । उगु पुरस्कार धेंधेबल्लाखय् क्रिएटिभ एकेडेमी नं ब्वति कया: दच्छि यंक थ: विद्यार्थीपिनिसं याना वयाचंगु गतिविधि लिधंसाय् उगु सिरपा: लल्लाइगु ख: । उकिं क्रिएटिभ स्कूलया गतिविधि क्यनेत या:गु प्रदर्शनी ख: ।

उगु प्रदर्शनी विद्यार्थीत गुलि तक सामाजिक व सांस्कृतिक ख्यलय् भ्यलय् पुनाचंगु दु धैगु क्यनेगु तातुना अनया विद्यार्थीतसं थौकन्हे गुला थाईगु बाजा अले लाखे व ख्या:चाया प्याखँ क्यनेगु या:गु दु । अथे हे धिमे, खिँ, बाँसुरी, धा: थाना: स्व:व:पिन्त मख्ख यायेत ता:लागु दु ।

अथे हे बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक देय् नेपा:या थीथी जात जातिया वस: पुना:त:पिं विद्यार्थीतसं नेपा: देय्या मौलिक म्हासिइका नं न्हयव्वया त:गु खनेदु । थीथी वस:पुना:त:पिं मस्तसं थीथी क्वथाय् च्वना प्रदर्शनीस्थलय् स्व:व:पिन्त लसकुस यानाचंगु नं न्ह्याइपुस्से च्वं । अथे हे नेवा:बाहुल्य लागाय् नेवा: थलबल नं छसिंकथं न्हयव्वयात:गु दु ।

अथे हे नसा त्वंसा, सिसावुसात नं न्ह्याइपुस्से च्वंक न्ह्योने हे व्वया: त:गु दु । व्वनामिपिन्त थ:गु जीवनय् मा:गु हरेक चीजया अनुभव नं अन याका:त:गु खनेदु । अन व्वनिपिं विद्यार्थीतसं थीथी भंग:पछि जनावरतय्गु किपा: च्वया: तिकत:गु खनेदु । छथ्व विद्यार्थीपिं सिसाकलमं स्केच याना: थीथी किपा: कया: स्व:व:पिन्त क्यनाचंगु दु । गुकिं अनया विद्यार्थीपिनिगु चित्रकला सम्बन्धि ज्ञान उला क्यनाचंगु दु । अथे हे विज्ञान सम्बन्धि, गणित सम्बन्धि स्टल नं अन दु । स्कूलय् मस्तय् कितावी ज्ञान जक दया मगा: । कितावी ज्ञानया ल्यूलू व्यावहारिक, सामाजिक ज्ञान नं मा: धइगु प्रमाणित याना ब्यूगु दु । आशा दु क्रिएटिभ एकेडेमी आई एस ए सिरपा: त्याका: कायेत ता:लाई ।

नेवा: संघ मकवानपुर जिल्ला समिति नीस्वन

ज्वजलपा वा:पौ /

संघीय समाजवादी नेवा: संघ मकवानपुर जिल्ला समिति नीस्वंगु दु । म्हाग: बुधवा: संघीय समाजवादी फोरमया जिल्ला नाय: सुभरत्न गोले तामाडया सभापतित्वय् जूगु उगु ज्याभवलय् ससफो नेपाल येँ जिल्लाया नाय: मनरत्न शाक्य मूपाहाँ कथं व नेवा: संघया केन्द्रीय मूछ्याञ्जे सत्यनारायण डंगोल भायादीगु ख: ।

ज्याभव: लिपा नीस्वंगु नेवा: संघ मकवानपुर जिल्ला समितिइ छसिंकथं नाय: पदय् रेविका श्रेष्ठ, न्वकू सूर्यबहादुर श्रेष्ठ, छ्याञ्जे प्रविण श्रेष्ठ अथेहे दुजलय् विजयबहादुर श्रेष्ठ, दिपक श्रेष्ठ, नीलम श्रेष्ठ, मेनुका श्रेष्ठ, सुरेन्द्र शाक्य, अनुपम राजभण्डारी, रिना बलामी, उमेश श्रेष्ठ, हिमाल मल्ल, पद्म श्रेष्ठ, विजय मल्लपिं च्वनादीगु ख: । अथेहे, उगु ज्याभवलय् ससफो नेपालया मकवानपुर जिल्लाया इञ्चार्ज विद्युत बज्राचार्य, ताम्सालिङ प्रदेश समितिया दुज: विजय ठोकरपिं नं उपस्थित जुयादीगु ख: ।

छिगू नं चिनाखँ, बाखनिसँ छुं नं कथंया च्वसू दुसा बियादिसँ जिमिसं ल्व:कंहवा:गु ज्वजलपा वा:पतिइ पिकायेगु जुइ ।

ज्याकू: निखासी त्वा: किपू नपा-३
फोन ल्या: ४३३३००७, ९८४९४०९०७७
ई-मेल : kirtipur_sandesh@live.com

नेपालमण्डल दाफा महोत्सवया नितिं सताब्दी पुरुष जोशीया नेतृत्वय् निर्देशन समिति नीस्वन

छसिंकथं नेपालमण्डल दाफा महोत्सवया निर्देशन समितिया न्वकू भाइकाजि महर्जन, छ्याञ्जे श्रीकृष्ण महर्जन, नाय: सताब्दी पुरुष सत्य मोहन जोशी व मेम्ह न्वकू नेपाल डंगोल

ज्वजलपा वा:पौ

स्वनिग:या आदिवासी नेवा:तय्गु जीवन्त व अमूर्त संस्कृतिया रुपय् धस्वानाचंगु दाफा संस्कृतिया संरक्षण सम्बर्धन, मा:गु कथं प्रचार प्रसार यायेगु, थौया ई कथं ल्वयेक न्हयव्वया यंकेगु नाप नाप दाफा संस्कृतिप्रति राज्यया ध्यान तक सालेगु अले दाफा संस्कृतियात निरन्तरा बियाच्वपिन्त छगू कथं हनेगु नितिं नेपालमण्डल दाफा महोत्सव यायेगु तयारी या:गु दु ।

नेपालमण्डल टेलिभिजनया ग्वसालय् ललितपुर मलया प्रायोजनय् जुइगु उगु दाफा महोत्सवया नितिं सताब्दी पुरुष नाप संस्कृतिविद् सत्यमोहन जोशीया नेतृत्वय् नेपालमण्डल दाफा महोत्सव निर्देशन समिति नीस्वंगु दु ।

शनिवा: यलय् छगू मुँज्याया दथुइ नीस्वंगु उगु समितिया न्वकू कथं ललितपुर मलया नाय: नेपाल डंगोल व नेपालमण्डल टेलिभिजनया प्रबन्ध

निर्देशन भाइकाजि महर्जन च्वनादीगु दुसा छ्याञ्जेय् पत्रकार श्रीकृष्ण महर्जन च्वनादीगु दु । अथे हे दुजलय् न्हुछेवहादुर डंगोल, रामकृष्ण दुवाल, प्रा. सुवर्ण शाक्य, डा. चुन्दा बज्राचार्य, गणेशराम लाछि, एकाराम सिंह, मोहन व्यञ्जनकार, ओम धौबदेल, धर्म मुनिकार, त्रिरत्न मानन्धर व लक्ष्मीप्रसाद डंगोल च्वनादीगु दु ।

आ: छुं दिं लिपा हे नेवा: देय् दबू नाप नाप नेवा: समाजया जातीय संगठनया प्रतिनिधि नाप दाफा संस्कृतियात निरन्तरता बियाच्वपिनिगु छगू त:जिगु भेलाया दथुइ नेपालमण्डल

दाफा महात्सवया व्यवस्थापन समिति गठन यनयेगु जुइ धका: छ्याञ्जे महर्जन जानकारी बियादीगु दु । लुमंकेवह: जू वंगु छुं दिं न्हय: जक दाफा महोत्सवया नितिं त:जिक सरोकारवालातय्गु दथुइ सहलह मुँज्या या:गु ख: ।

नेपालमण्डल दाफा महोत्सव वइगु असोज महिनासिं सुरु यायेगु अले स्वनिग: नाप स्वनिग: ज:ख: जक मखु देय्या थीथी जिल्लाय् नेवा:तय्सं थानाचंगु दाफायात तक न्हयव्वयेकेगु अले व महोत्सवयात नेपालमण्डल टेलिभिजनपाखें प्रत्यक्ष प्रसारण यायेगु धका: नं ग्वसा: खलक धा:गु दु ।

किपुली सार्वजनिक सुनाई नापं सहलह मुँज्या

ज्वजलपा वा: पौ /

समुदाय व प्रहरीया दथुइ समन्वय यायेत किपुली पलिस्था जूगु सामुदायिक सेवा केन्द्र व महानगरीय प्रहरी वृत्त किपूया मंका: ग्वसालय् मिहग: सनिवा: कृष्ण क्याटरिंगया हलय् सार्वजनिक सुनुवाई ज्याभव: या:गु दु ।

सामुदायिक सेवा केन्द्रया नाये रविन्द्रबहादुर प्रधानया नायेसुइ जूगु उगु ज्याभव:या मूपाहाँ किपू नगर पालिकाया कार्यकारी अधिकृत उद्धव प्रसाद रिजाल व विशेष पाहाँ डिएसपि डा.मेखबहादुर खत्री ख: ।

धर्मेन्द्रा शाहनं न्ह्याकूगु उगु ज्याभवलय् लसकुस न्वचू प्रहरी निरिक्षक राजेन्द्र अधिकारी विद्यादीगु ख: । लसकुस न्वचू विइगु भवलय् वयकलं महानगरीय प्रहरी वृत्त किपूनं थ

दच्छिया दुने या:गु ज्याया बारे जानकारी बियादिल ।

अर्नलिपा फ्लोरय् मार्डक बिया दर्शकदिर्घा खँ कायेगु यात । यक्वसे ब्वति का:गु उगु सार्वजनिक सुनुवाईलय् अप्वसे महानगरीय कीर्तिपुर प्रहरी वृत्तया प्रमुख डिएसपि डा. मेखबहादुर खत्रीया ज्यायात च्वछायेगु यात । नापं किपूया त्वनेगु ल:या समस्या बारे न्ह्यस: थन ।

डिएसपि मेख बहादुर खत्री किपुली सरुवा जुया वयेवं नयाँबजार लागायात वान वे याना: बिउबलय् गाडी जाम मज्गु, लैय् जुइ हे ज्यामछिंक तरकारी पस:, पानी पुरी पस:, फलफूल पस: तयात:पिन्त चीकूगुलिं बजार सफा जूगु, लँजुवा:तय्त अ:पूगु बारे सकसेनं प्रशंसा यात । अथेहे थौकन्हे प्रहरीया सक्रियतां याना:

बहनि लिबाक तक लैय् जुइत ग्यानापु मज्गु धका: नं न्ह्याबलें प्रहरी थये हे सक्रिय जुयाच्वनेमा:गु खँ न्ह्यब्वया दिल ।

अन ब्वति कया:च्वपिन्सं बजारय् तरकारी बजा: मतय्कुसेलि तरकारी यक्व थिकय् जूगु व स्थानीय कृषकतसें थ:गु बुँई उत्पादन जूगु सिसबुसा व तरकारी तकं मिइ मखंगु गुनासो नं यात । उकिं छुँई तोकय् याना: छुघौ या निघौया निरिति जूसां तरकारी मिइगु व्यवस्था याना विइत नं इनाप या:गु खने दत सा सतकय् तरकारी मिइके हे विइमज्यू धइगु स: नं पस: कव: कया: तरकारी व फलफूल पस: तयाच्वपिन्सं स: तगु खने दत ।

अथे हे नगरपालिकां दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा या:सां खिचा लहीपिन्सं लैय् खिचयात खिफाके हइगु । थुकी

नगरपालिकाया छु धारणा दु ? अथे हे फोहर न्ह्यलाथाय् वांछ्छ्या तइगु थुकी नगरपालिकां वास्ता मया:गु, भूकम्प पिडितया बारे नं यक्व न्ह्यस: त:गु दु ।

ऐतिहासिक व सांस्कृति देय् किपूया नामं नांजायाच्वंगु थौं अय्ला थ्वं त्वनेगु देय्या रुपय् म्हसिया वयाच्वंगु खँय् सकसिनं चिन्ता प्वकूगु दु ।

ट्राफिक प्रहरी नयाँबजारय् लँया जवयपाखे जक मोटर साईकल तयेगु नियम दयेका बिउगुलिं जवयपाखे जक मोटर साइकल दिके हइबलय् अन पस: तयाच्वपिं व्यापारीतय्त समस्या जूगु खँ नं अन न्ह्यब्वयेगु यात ।

अथे हे ज्वजलापा वा:पौया सहसम्पादक नजरराम महर्जनं किपूया लोकतान्त्रिक चुकय् थहाँवयेगु लैय् गा:गा: जुयाच्वंगु

दु । थ्व लँ दयेकेगु निरिति थ:म्हं लच्छि न्ह्य:हे जानकारी बिया नं थौंतक छुं हे मया:गु, किपू नगरपालिकाया थीथी गाडीत तयात:गु दु । व गाडीतयगु सुरक्षा यायेमा:ला कि म्वा: ? नगर पालिकाया छु योजना दु धका: न्ह्यस: तयादिल ।

अन ब्वलंगु न्ह्यस:या लिस: विइगु भवलय् डिएसपि डा. मेख बहादुर खत्रीं धयादिल, “जि वसानिसें शान्ति सुरक्षाय् यक्व सुधार व:गु दु । आ: मन्तु छुं नं समस्या ज्वना: प्रहरीयाथाय् वयेत मयाय् धुंकल ।

उकिं न्हापास्वया आ: उजुरी नं अप्व: दर्ता जूगु दु । छँय् अय्ला कया: मिइपिनिगु ८७०० लिटर अय्ला जफ्त याना: प्वंका विइधुन । अथे हे सार्वजनिक थासय् चुरोट त्वनीपि ६०१ म्हसित ज्वना: कारवाही याना: ६०,१०० धेवा मुंके धुनागु दु ।”

अथे हे वयकलं बहनी लिबाक होटल रेष्टुरेण्ट चायेका अयला: थ्वं, वियर मिया: शान्ति सुरक्षाय् लिच्व:लाकीपिन्त थ:म्हं कारवाही यायेगु वचं नं बियादिल । थातुथासय् गजिमां फडानी यायेगु ज्या नं याना वयाच्वनागु खँ कँसें जनताया सहयोग दत धा:सा सफल जुइगु खँ कनादिल । तरकारी पस: तयेकेगु खँय् बिचा: जुयाच्वंगु खँ कना:दिल ।

किपू नगरपालिकाया कार्यकार ी अधिकृतं लिस: विइगु भवलय् भुखाचं पिडितपिन्त ग्वाहालि यायेगु खँ नेपा: सरकारया निर्णय कथं जुइगु, नगरपालिकां राजस्व अप्वयेकूगु मुखुसे नेपा: सरकारं हे अप्वयेका ह:गु, सिसिटिभी तयेगु निरिति नगर पालिकां आर्थिक ग्वाहालि यायेगु, लोकतान्त्रिक चोकया लँ दयेकेत प्राविधिक ज्या जुयाच्वंगु खँ कनादिल । वयकलं किपू नगर पालिकाया गाडीया बारे धा:सा छुं हे लिस: बियामदी ।

मनूया स्वास्थ्य खँ

—कुमुद श्रेष्ठ—

२०४५ सालय् जि जिमि विरामी दाईनाप टाटा मेमोरि यल क्यानसर अस्पताल, मुम्बाई वना । अन जिमिसं ल्हा छप्पां एम्पुटेट याना वा चाना वयागु ख:। तर ल्हा चायत नं अन प्यला च्वनेमाल । व ईले जिं अन अस्पतालया पुस्तकालय वना क्यानसरया बारे यक्व हे खँत च्वना । आ जि लुमंथें क्यानसर या बारे छु खँ च्वय् त्यना ।

थौया न्हि तक थ्यंबले विश्वय् क्यानसरया विरामीत यक्व हे दय् धुंकल । नेपालय् नं ब्रेन टयुमरया क्यानसर तक जुया आपालं मन्तु सीगु खँ नं न्यने दत । क्यानसरया सन्दर्भय् धायगु ख:सा चुरोट अप्व त्वनिपिन्त कथु व लंगस (स्वँ) या क्यानसर, अयला यक्व त्वनिपिन्त

क्यान्सरया समस्या

लिभर क्यानसर अले मिस्तयत ब्रेष्ट व सर्भिकल (मचा छँ) क्यानसर जुल धैगु खँ आपालं न्यनेदु । थुकि मध्ये चुरोट व अयला त्वना जुइगु क्यानसर मन्तुयगु नसात्वसा वा स्वभाव नाप साप सम्बन्धित ख:। थथे हे अजिनोमोटो, साकरिन अप्व नलकि नं क्यानसर जुइगु संभावना अप्वइ धाई । तर म्हया दुने च्वंगु अंङ्ग गथेकि पानक्रियाज, पोष्टेट, आन्डा, क्वेया क्यानसर जुईगु कारण थौतक सुना नं मस्यु । बाँलाक मसिक अन्दाज याना तगु क्यानसरया कारणत यक्व हे दु ।

फिसं स्यु क्यानसर धैगु “म्वा थाय् म्वा कथं ला ग्वाराया बिकास जुइगु ख:।” थ्व ला ग्वारा चिग्वबले खनिनं मखु । अले विस्तारं तग्व जुया मिखाँ नं खने दई । क्यानसरया शाब्दिक अर्थ कंगालि वा कलि ख:। क्यानसरया टयुमरयात वैज्ञानिकतय्सं मायक्रोसकोपं बाँलाक स्वबले व ला ग्वारा जक मखु, उकी कंगालिया तुति थें

हा नं तताहाक जुया पिहावया म्हय् फैलय जुयाच्वंगु खन । अथे जुगुलिं थ्व रोगया नां क्यानसर वा कंगालि तगु ख:। तर क्यानसर मखुगु ला ग्वारायात टयुमर जक धाई, थज्योगु ला ग्वाराय् कंगालिया तुति थें हा नं दई मखु । क्यानसर लायके थाकुगु कारण नं थ्व हाया छकू जक टिस्यु दतले थ्व हे कूचा हाकनं क्यानसरया ला ग्वारा दयकिगुलिं व बुया वईगुलिं ख: ।

मस्याइगु कारणं याना मन्तुयसं न्हाप्पांया अवस्थाय् क्यानसरयात वास्ता याईमखु । जब ला ग्वारा साप तग्व जुया ज:पाखे ख:पाखे ध्वाना स्याना वई, उबलेया तकया दुने रोग नं यक्व पुला जुया थुकें विकराल रुप काय् धुकि । जब स्याना वई अले जक मन्तुय ला ग्वारा वा टयुमरया बारे चासो नं वढे जुई ।

क्यानसर रोग मनूया म्हय बिकास जुलकि हे अति कडा ख:। तर अथेसा नं थुकि भयानक रुप काइगु कारण क्यानसर शुरु

जुइबले मस्याइगु कारणं याना ख:। मन्तुयसं ला ग्वारा जक ला ख:नि छु, स्यागु मदु धका ला ला जक मखु दच्छि निर्दं नं पियाच्वनि । मन्तुयसं क्यानसर रोगयात म्हमसिगु हे खतराया मूल कारण ख: ।

क्यानसर जुइगु खास कारण भीगु म्हय दुने सेलत दु, सेलय् दथ्वी न्युक्लिस दई, न्युक्लिस दुने डिएनए दई, डिएनए दुने क्रोमोजोम दइ, क्रोमोजोम दुने गुचमुच जुया जीन च्वनाच्वनी ।

जीन विभिन्न किसिमया दई । थ्व जीनतय्सं हे मनूया म्हया आकार, प्रकार, साइज, स्वभाव आदि नियन्त्रण याई । थ्व जीनत मध्ये मन्तु बुसानिसे म्हय् क्यानसर याइगु जीन नं दई । क्यानसर रोग जुइगु धइगु सुम्क च्वनाच्वंगु क्यानसर जीन विशेष कारणं याना म्युटेसन जुया एक्टिभ जुइगु वा सना हईगु जक ख: । उकें थ्व मेगु रोग थें बाक्टेर ीया, भाइरस वा प्रोटोजोवाया कारणं याना मखु कि मनूया म्हय अतिकं दुने च्वंगु संरचना स्याना जुइगु ल्वय् ख: ।

क्यानसर ख: ला कि मखु धका स्वयगु छगु जक उपाय् बायोप्सि टेष्ट ख: । बायोप्सि टेष्ट धैगु म्हय् बुया व:गु लाया नमूनाया साइटोलोजिकल टेष्ट ख: । यदि थ्व टेष्ट क्यानसर धका पक्का जुल कि रोग गुलि पुला ? गुलि फैलय जुल ? आदि जाँचयाना स्वया क्यानसरया वास: याई । क्यानसरया वास स्वता किसिमया दई । १. रेडियोथेरापि २. केमोथेरापि ३. सरजरी वा थुपिं हे वास:या कम्बिनेसन ख:।

रेडियोथेरापि धैगु रेडियोएक्टिभ रेज छवया क्यानसरया सेलयात मिं पुके थें पुका स्यायगु ख: । केमोथेरापि धयागु वास:या इन्जेक्सन बिया वा म्हुतुं वास नका क्यानसरया कोषतय्त स्याइगु ख: । अले सरजरी धैगु अपरेसन याना टयुमर लिकाइगु ख: ।

ब्रेष्ट क्यानसर: ब्रेष्ट क्यानसर जुइगु कारण नं सुनानं मस्यु । तर थुकि जेनेटिक कारण छगू प्रमुख ख: । अर्थात डाक्टरतयगु अध्ययन अनुसार माँयात ब्रेष्ट क्यानसर जुलकि

म्याययात नं ब्रेष्ट क्यानसर जुइगु संभावना ५८ प्रतिशत दई । थज्योपि हाई रिस्कय् लापिं मिस्तयसं उमेर वनकि मामोग्राम याना च्वनेमा । मामोग्रामय् चिगोगु कयगु साइजया टयुमर नं याउक खनेदई ।

वास: याना ब्रेष्ट क्यानसर, पाठेघरया क्यानसर रिक्भर जुपि वा लापिं मिस्त यक्व हे दु । अथे हे स्वँया क्यानसर लापिं मिजंत नं यक्व हे दु । थौतकया दुने बाँलागु अस्पतालं यक्व किसिमया क्यानसर लायके फु । तर यक्व किसिमया क्यानसरया वास थौतक नं मद्दिन अफ्क यक्व किसिमया क्यानसरत गथेजुया जुइ धैगु क्लु नं वैज्ञानिकतय्के मद्दिन । उके क्यानसरया वास धैगु मस्यागु ला ग्वारा खनेसाथ उकियात लिकाना बायोप्सि याना स्वयगु अले बायोप्सिया रिपोर्ट अनुसार मा कथं वास: यायगु ख: । अथेहे क्यानसरया प्रिभेनसन धैगु अयला, थ्वं, चुरोट, सुति पाखें तापाना च्वनेगु, थ:गु स्वास्थयात सदां सन्तुलन यानातय्गु, टेन्सन मकायगु, सदां खुसि, सुखि व माँयात ब्रेष्ट क्यानसर जुलकि

अन्धविश्वासय् लिकुनाच्चंगु विज्ञान

(नेवा:तय्सं न्हापांसिं थये याये मत्यः अथे याये मत्यः धका: धया वयाच्चंगु दु। थौ वया उकियात अन्धविश्वास धायेगु या:। याये मत्यः धयात:गुया थीथी कार णत दु। उगु कारणायात कुला स्वयेगु ज्या यात धा:सा अन दुने विज्ञान दु। उकिं पन्नारत्न महर्जनं अज्व:गु हे अन्धविश्वासय् लिकुनाच्चंगु विज्ञानयात कया सफू हे च्यादीगु दु। सं)

नकिमं तालकि मभिं

चिचिचा कीगु नयागु कीयात नकिं धाइ। थ्वया छुंछेपाखेया च्व: च्चामुसे च्वनी। मखंसं नकिंयात न्हल धायेवं थ्वया च्वकां तायेय:। थुकिं ताइगु मभिं धायेगु चलन दु।

छयलाबुलाय् मवयाच्चंगु व ज्यला मच्चंगु नैया वस्तुखय् खतं नयाच्चने य:। बँय् कुतुं वनाच्चंगु छयलाबुलाय् वयाच्चनीमखु। थज्यागु ज्यला नं च्वनीमखु। ताइगु नं बँय च्वंगुलिं हे ख:। थज्या:गुलिं खतं नयाच्चनीगुया लिसें फोहर नं थाना च्वनेफु। फोहरय् थीथी कथंया हानिकार क कीत दयाच्चनी। खतं व फोहर थुपिं नितान् भीगु जिउयात मनी। थज्यागु छुं नं जिवय् दुने वन धायेवं बुलुहुं बुलुहुं म्ह छम्हं न्यना उसांयात बांमला:गु लिच: लाकेफु। थज्यागुलिं थीथी कथंया ल्वय् जुइके य:। नकिमं ताइबलय् थज्यागु मभिंगु तत्व असर याये य:गुलिं नकिमं तालकि मभिं धायेगु यानात:गु ख:।

नकिमं ताइबलय् घा:लाइ, स्याइ, थ्व स्वभाविक ख:। घा:लाइगु, स्याइगु आदियात भिं धाये फइमखु। नकिं अथे वया: ताइमखु। होस मदया: नकिं दुधाय्

पला: तये लात धायेवं ताइ। थ्व छगू होस याये मफइगुया नतिजा ख:। मभिं धयागु सुयातं यइ मखु। मभिं मजुइकेत होस याना: जुइमा: धयागु सन्देश कथं नं नकिमं ताइगु मभिं धायेगु यानात:गु ख:।

नकिमं ताइबलय् थुकी च्वंगु छुं नं मभिंगु तत्व म्हय् वंगु दु मदु स्वयेगु याइ। थ्वया लागि नकिंयात मी छुया: स्वयेमा:गु चलन दु। मी छुया: स्वयेबलय् छुइगुया नामय् छु जक छुइगु याइमखु। हेगवा:या मी ब्वाला वयेक ख्वाना: छुइ। मिं ब्वालाया उन (रंग) वँचुक बाय् बाउंक पिहां मवल धा:सा घा:यात सामान्य कथं काइ। सामान्य रुपं जक बास: यायेगु याइ। वँचुक बाय् बाउंक खनेदुथें च्वनकि घा: लाकूगु वस्तुखय् जिउयात मनीगु छुं नं तत्व दु व तत्व घालय् प्यपुना वनीगु संका याना: याकनं बास: यायेगु याइ।

उबलय् आ:थें अस्पताल, डाक्टर, क्लिनिक आदि छुं मदु। थीथी कथंया सुइ कायेगु व बास: नं मदु। छुं भचा सःस्यूह हे दये थाकूइ। थज्याबलय् नकिमं ताना: बाय् नया वस्तुं घा:लाना: नकार

ात्मक प्रभाव लाइगु व मभिं मज्जीकेया लागि स्थानिय कथंया घरेलु उपचार यायेगु पद्धति भी पुर्खापिसं यानावयाच्चंगु दु। थज्या:गु पद्धतियात च: पिकायेगु धाइ। थ्व पद्धति छगू सामान्य विधि ख:। थ्व विधि लिला:बलय् छें हे च्वना नं यायेज्यू। च:पिकायेत घा: जूथाय् छुचा:लिं तूचिकं इली। यचुसे च्वंगु कपाय् छकूचा भचा फव:फव: धा:थें च्वंक चिकनय् बुला: घा:या द्य:ने चखिना: तइ। सालुगु कापतं बाय् कपाचं भचा तपुयाना: निलात:गु इता: निपुयात नं चिकनं बुली। थ्व इता: च्याका: घा:या द्य:ने च्वंगु कपाचय् पार पारो दाइ। दायेबलय् घा:या ज:ख: मदासे कपाचय् जक दायेमा:। इता: मतं दायेबलय् कपाय् क्वाक्वां घा: थ्यंक क्वा: वनी। थ्व क्रियां घालय् च्वंगु मभिंगु तत्व कपाचय् प्यपुवइ। मभिंपिं कीत क्वा:जलं न्हनावनी। पूगु सहयाये फतले दायेगु यानाच्चनेमा:। सहयाये मफुतकि घालय् द्य:ने च्वंगु कपाय् लिक्का: चिन्तां कताका: च्याकी। कपाय् च्याच्यां ल: फुति नं तिकि लनावयाच्चनी। थ्व लखय् मभिंगु तत्व नं प्यपुना वइ धयागु विश्वास दु।

च:पिकाया: बास: यायेगु ज्या नकिमं ताना: जूगु घालय् जक याइगु मखु।

पन्नारत्न महर्जन

खतं नयाच्चंगु न्यागु नैया वस्तुं लाइगु घालय् नं याइ। यक्व ज्यला: खत मन:गु नैया लव:क्व: लं ला:गु घा:नं त:न्हतक मलन धा:सा च:पिकाया: बास: यायेगु याइ। कथं कया: त:न्ह तक नं मलन धा:सां याइ। छुं नं घालय् ल:जाया: पाकय् जूथें जुयावल धा:सां च: पिकाया: ल: स्वसय् यायेगु याइ। समग्र रुपं स्वयेगु ख:सा च:पिकायेगु धयागु घालय् मचायकं बाय् मखंकं छुं नं मभिंगु तत्व वंगु द:सा सुर क्षित जुया: च्वनेगु उपाय् कथं पुर्खापिन्सं नालावयाच्चंगु विधि ख:। खतं न:गु बाय् नैयागु ज्वलनं घा:लात धा:सा भीत टिटानस थुज्व:गु ल्वचं कइ धइगु वैज्ञानिकरुपं प्रमाणित जुइथुंकूगु दु। थथे जूगुलिं खतं न:गु छुं नं वस्तुखं घा:पा: जुल धा:सा स्वास्थ्य केन्द्र बाय् अस्पतालय् वना: टिटानस विरुद्धया सुइ, कायेगु धा:सा ल्वमंके मज्यू।

बाघभैरवया जात्रा

स्वनिग:या आदिवासी नेवा:तय्गु थीथी कथंया नेवा: वस्तीत मध्ये थ:गु हे मौलिक संस्कृति व म्हसीका पिब्वया वयाच्चंगु वस्ती ख: किपू। नेपा:या राजनीतिक इतिहासय् तर्क चर्चाया थाय् जुयाच्चंगु अले थ:गु हे कथंया म्हसीका दुगु किपुलिइ थीथी कथंया संस्कृतिात दु। गुलिं संस्कृति मेमेगु नेवा: वस्ती नाप ज्व:ला:गु संस्कृति हना वयाच्चंगु दुसा गुलिं गुलिं धा:सा किपूया थ:गु हे मौलिक कथंया संस्कृति नं हना वयाच्चंगु दु। गोपालवंश कालीनसें हे वस्ती जुइ थुंकूगु थाय्या रुपय् नाला कायेफुगु किपुलिइ न्हापा ग्वा: पुखू दुगु ख:सा आ: ग्व: पुखू ल्हाना तये थुंकूगु अवस्था दु। अथे हे किपूया मूल जात्रा कथं नालात:गु इन्द्रयाणी जात्राय् आ: तक नं ग्वा:तय्गु त:धंगु महत्व दु।

अथे हे किपूयात पृथ्व: नारायण शाह नं त्याकूगु इलय् किपूमि जुया नं देसब्रेहि जूह धन्वा सिंखाल नाप स्वापू दुगु प्याखं धेधेपापा: नं गुन्ह पुन्हिया भ्वलय् सापारु खुन्हु पिकाइगु चलन दु। अथे हे किपुलिइ थ:गु हे कथं हना वयाच्चंगु थीथी कथंया संस्कृति दुसा विशेष याना ज्यापु, स्थय:, नाय्, कौ, शाक्य, बज्राचार्य, सार्युमि, प्व:, खस:, जागीनिसें नेवा: समाजय् दुगु थीथी कथंया थरयापिं च्वनाच्चंगु अले मंका: कथं संस्कृति हनाच्चंगु अवस्था दु।

बागू दशकया दुने भव्य जूगु बाघभैरवया जात्रा

श्रीकृष्ण महर्जन

किपूमितय्सं हना वयाच्चंगु थीथी कथंया संस्कृति मध्ये गतेया ल्याखं अर्थात सौर्यमासया आधारय् छगू नख: व छगू जात्रा दु। माघ १ गतेयात घय:चाकु संलु नख: धका: हना वयाच्चंगु दु। किपूमितय्सं जक मखु नेवा:तय्सं हे माघ १ गतेयात घय:चाकु संलु नख:या रुपय् हना वयाच्चंगु दु। अले भाद्र १ गतेयात सिंहसंक्रान्ति धका: किपूमितय्सं थ:गु हे कथं बाघभैरव द्य:या जात्रा याना हना वयाच्चंगु दु। न्हापा न्हापा मल्लकलनिसें उखुन्हुया दिनय् पञ्चवली बिया पुजा यायेगु ज्या याना वयाच्चंगु ख:। बाघभैरव द्य:या नामय् बाघभैरव देग:या दक्षिणपाखे पिने च्वंगु हिफ: द्य:याथाय् पुजा आज्ञा याना वयाच्चंगु ख:सा लिपा वना जक बाघभैरव वया जात्राया रुपय् हनेगु सुरु या:गु ख:।

विक्रम संवत् २०१३ सालनिसें सुरु जूगु बाघभैरवया जात्रा न्हापां न्हापां ला किक्पा खतय् तया चाहिइका जात्रा या:गु ख:सा लिपा वना धा:सा बाघभैरवया मूर्ति हे दयेका जात्रा सुरु या:गु ख:। जात्रा थनि निगू दशक न्हय: तक यक्व चहल पहल मदुसां लिपांगु इलय् वया धा:सा यक्व हे चहल पहल दया व:गु दु। विशेष याना जात्राया भ्वलय् सनिलनिसें अथे यक्व चहल पहल जुइगु ख:। बाघभरव लागाय् ला ढलंढ:म्ह भक्तजनत मुनेगु नापं बाघभैरवया देग: चा: हिलेगु याना वयाच्चंगु दु। लिपांगु इलय् वया ला थपिनि आजु द्य: बाघभैरव जुया उखुन्हु हे थ: म्हयाय् मस्त नाप भिना मस्त तर्क पाहां कथं

व्वनेगु चलन जुयाव:गु दु। थनि निगू दशक न्हय: तक कृष्णाष्टमी खुन्हु कृष्ण द्य:या जात्राय् यक्व मत बिया वनीगु अले बाजा गाजा दइगु ख:सा आ: वया बाघभैरव जात्राय् भन भन अप्वया व:गु दु। किपूमितय्सं बाघभैरव जात्रायात विशेष महत्व बिया ह:गु दु। उकिं बागू दशक दुने हे भव्य जुयाव:गु जात्रा धइगु बाघभैरव वया जात्रा धार्येछिं। थुगु जात्राया भ्वलय् द्य:ख: जात्रा याइगु ख:। बाघभैरवया जात्रायात भन भन महत्व बिया ह:गुलिं किपुलिइ जुइगु निगूगु त:धंगु जात्रा जुया बिउगु दु। दक्ले त:धंगु जात्राया रुपय् वखुमद अष्टमीया इलय् जुइगु जात्रा इन्द्रायणीया जात्रा ख:सा निगूगु त:धंगु जात्रा बाघभैरवया जात्रा जुया बिउगु दु।

बाघभैरव देग: व मूर्ति

ऐतिहासिक, सांस्कृतिक नापं धार्मिक रुपं नं तसकं महत्वपूर्णगु किपूया देग: कथं नालात:गु धइगु बाघभैरवया देग: ख:। स्थानीय नेवा:तय्सं आजु द्य:, धुम्वा: आजुनिसें आइद्य: नं धायेगु याना वयाच्चंगु बाघभैरव दुगु लागायत धुनिबहा: व धुं बहा: धका: नं च्वयात:गु दु। अझ बाघभैरव व लागायत नेवा:तय्सं ला गुने धका: तर्क धायेगु याना वयाच्चंगु दु। देय् पुखुलिं उत्तरपाखे, ग:छें त्वालं पूर्व, इताछें त्वालं पश्चिम ला:गु गुने लागा छगू कथंया चुकथें जुइक दयेकात:गु दु। करिव ५० मिटर हाक: आले ३० मिटर व्या दुगु उगु बहा: दुने दुहां वनेगु निरति मूध्वाखा अर्थात मूलुखा दक्षिणपाखे दुसा पूर्वपाखे कचा

ध्वाखा अर्थात लुखा अले पश्चिपाखे अझ चीधंगु लुखा दयेकात:गु दु। गुने अर्थात धु बहा: दुने यक्व हे देग:निसें द्य:पिं पलिस्था यानात:गु दुसा मूल द्य: कथं आजु द्य: बाघभैरवया द्य: व देग: दु।

बाघभैरवया देग:

बाघभैरवया देग: पूर्व पश्चिम ताहाक: जुइक आयत आकारया देग: ख:। देग:यात २० ग: मूथां धंका: दुने अंग: दना धस्वाकात:गु दु। देगलय् दुहां वनेगु इलय् दक्षिणपाखें पश्चिम स्वया वनेगु जूसां नं द्य: धा:सा पूर्व स्वायाच्चंगु दु। अले देग:या खापा मचाइगु इलय् नं द्य:या दर्शन याये जिइक पूर्वपाखे चीपा:चागु भ्या: थें जुइक प्वा: तयात:गु दु। देग:यात

स्वंगू पलिं चिनात:गु दुसा स्वंगूगु पौया च्वय् नं हाकन चीधंगु पौ चिनात:गु दु।

देग:या दक्ले क्वय् च्वंगु पौया च्वय् नीप्यग: तुनासि तयात:गु दु। तुनासिइ अष्टमातृका, गन्धर्व व केन्द्रर्भ द्यीपनिगु मूर्ति कियात:गु दु। उगु कथंया द्य:पिनिगु मूर्तिया क्वय् यौन आशनत कियात:गु दु। प्यंगू कुन्हय् प्यम्ह हे छयपातय्गु मूर्तिात दुसा देग:या न्हय:नेपाखे अथे धइगु दक्षिणपाखेया दक्ले क्वय् पौया च्वय् तुनासिं दुथाय् जवखवं निपा: सँभ्या: नापं दथुइ छपा: त:पा:गु सँभ्या: तयात:गु दु।

ल्यं ६ पेजय्

जि ला अजू चाल-साहित्यका नजरराम महर्जन

—ललेन्द्र शाक्य
किपू

“ज्याभवःया लिपांगु इलय् आकाभाकां अमेरिकां भायादीम्ह वैज्ञानिक डा. रोशन श्रेष्ठ जिगु मांभाय्, साहित्य, मांभाय् पत्रकारिता व नेवा: स्वायत्त राज्यया नितिं जिं ल्हावनागु पला:यात कदर यासैं अमेरिकाय् चर्चिं नेवा:तपाखें जित: सम्मान यायेगु थन ब्वनाच्चना धका: स:ता दिल । जि ला अजू चाया । जि पाहाँपिं च्वनाच्चंथाय् दबुली बना । जित: खादा क्वखायेका: सम्मान यासैं अप्व: मखु अमेरिकाया नेवा:तसैं छित: सम्मान स्वरुप छिगु पला: न्ह्यावलें धिसिलायेमा धका: थ्व भिद्र: दां छ्वयाह:गु धका: ल:ल्लानादिल ।”

थ्व नुग:खँ नेपालभाषा ख्यलय् दकलें अप्व: ११ गू (भिंछगू) उपन्यास च्वया: पिथनादीम्ह उपन्यासकार साहित्यकार भाजु नजरराम महर्जनया ख: ।

ने.सं. ११३६ गुलाथ्व नवमि शुक्रवा: नेवा: स्वायत्त राज्य मंका: संघर्ष समितिया नाथो राजभाइ जकमिया नाथेसुलय् नेवा: देय् दबूया हलय् नेवा: स्वायत्त रज्य मंका: संघर्ष समितिया खसालय् जूगु “थौया राजनीतिया लिच: व नेवा:या भविष्य” विषयसं सहलह मुँच्या जूगु ख: । मूपाहाँ अमेरिकां भायादीम्ह मूपाहाँ न्वर्चुम डा. रोशन श्रेष्ठ व पाहाँ रुप प्रधानं थ:थ:गु विचा: न्ह्यब्वयादीगु ख: । थ:गु विचा:तयगु भवलय् श्रेष्ठ नेवा:त थवंथवय् मिलय् जुइमा:गु इलय् विभाजित जुया वनांछंगु दु । नेवा: आन्दोलन ता:लाकेत गांगामय् वना: प्रशिक्षण बिइमा:गु खँय् व: बियादिल । मेम्ह पाहाँ रुप प्रधानं आउटर रिंगरोड विकासला हइ नापनाप विपद नं हइगु सम्भावना दु । थुकी नेवा:तसैं

विचा: यायेमा:गु दु धयादिल । थ्वहे भवलय् अमेरिकां भायादीम्ह वैज्ञानिक डा. रोशन श्रेष्ठ नजरराम महर्जनयात आकाभाकां दबुली स:ता: थुकथं सम्मान व भिद्र: तका दां वयक: नजरराम महर्जनयात ल:ल्लानादीगु ख: ।

थ्वहे भवलय् साहित्यकार भाजु नजरराम महर्जन धयादी, “जिं नेपालभाषा भाषा व साहित्य ख्यलय् ज्या याना: वयाच्चनागु ४७ दँ दत । जिं नेपालभाषां भिंछगू उपन्यास च्वया: पिथने धुन । छगू बाखं सफू नं पिकाये धुन । तर थौतक जित: नेपा:या गुगु नं थाय् छुं हे सिरपा:या छुं खँ, सम्मान तका काये मखनि । तर थौं अमेरिकाय् चर्चिं नेवा:तसैं जित: म्हासीइका: जिगु ज्याया सम्मान यासैं भिद्र: तका दां ल:ल्लाना सम्मान यानादिल ।”

थुकथं विना सुचं थत अमेरिकाया नेवा:तसैं सम्मान या:गु खना: भाजु महर्जनया हौसला अफ्र नं तब्या जूगु धासैं वयक: महर्जन धयादी, “कर्मण्येवाधिकारस्ते मां फलेसु कदाचन” धा:थें जिं मांभाय् सेवा यानागु ख: । जित: सुनानं सम्मान यायेमा वा मयायेमा, सिरपा: बिइमा वा मबिइमा, जिं मांभासं च्वयेगु त्व:तेमखु । थौया थ्व सम्मानं जित: अफ्र मांभाय्या सेवा यायेगु नितिं यक्व यक्व हौसला बियादीगु दु । उकिं जि

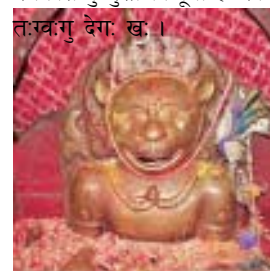
तसकं लयतायागु दु । डा. रोशनजु अले अमेरिकाय् च्वनादीपिं नेवा: नुग: दुपिं नेवा:पिन्त यक्व यक्व सुभाय् बियाच्चना ।” साहित्यकार नजरराम महर्जन छु वा: न्ह्य: जक थ:गु न्हूगु भिंछगू कथं उपन्यास ‘थ्वयाच्चंगु स:’ पिथनादीगु ख: । वयक: किपू लागां पिदनाच्चंगु नेपालभाषाया वा:पौ ‘ज्वजलपा’ व खय् भासं पिदनाच्चंगु ‘कीर्तिपुर सन्देश’ वा:पौया प्रकाशक ख: ।

आ:तक वयकलं पिथनादीगु साहित्यिक कृतित थथे दु :

१. मिपुसा-ने.सं.११०५
  २. न्ह्यानाच्चंगु पला: — ११२४
  ३. भवा: जुयावंगु स्वाँ-११२५
  ४. लिजला-११२८
  ५. थ:कत:-११२८
  ६. भावना-११२९
  ७. व सु- ११३२
  ८. थ: सु कत: सु- ११३२
  ९. जि सत: मखु-११३२
  १०. लसना-११३४
  ११. थ्वयाच्चंगु स:-११३६
- बाखं
बाखं दुनेया बाखं ने.सं.१११०
खयभासं पिदंगु उपन्यास
१. ओइलिको फूल,
२. भावना
आ: प्रेसय् वनाच्चंगु उपन्यास
१. बाईरोडको डाइभर
२. आस्था र जीवन

बागू दशकया दुने भव्य जूगु बाघभैरवया जात्रा

उगु हे कथं देग:या पूर्व, पश्चिम व उत्तरपाखे छपा: छपा: भ्या: तयात:गु दु । दक्ले क्वय्चंगु पलिइ न्ह्य:ने अर्थात दक्षिणपाखे छगू गज्जु नं तयात:गु दु । अथे हे निगूगु पौया तुनासिया च्वय् स्वीनिम्ह लोकेश्वरया मूर्तित कयात:गु दु । बाघभैरव देग:या पश्चिमपाखे नास: थ: दक्षिणपाखे हिफ: थ: पलिस्था यानात:गु दु । अथे हे देग:या मूअंगलय् क्वय् रामायण, महाभारत व यक्व थ: व थ:मयजुपिनिगु किपा: च्वयात:गु दु । नेपा:या भच्चा भच्चा ल्यंदनिगु अंग: किपा:त मध्ये थ्व छगू नं प्रमुख कथं नालात:गु दु । निगूगु पौया च्वय् तत्कालिन जुजु पृथ्वीनारायण शाह नाप ल्व:गु इलय् छयालात:गु ल्वाभ: तयात:गु दु । अन ल्वायेबलय् पुइगु तपुलि छग:, छपा: लं, ढाल छगू नापं) याना स्वीगुलिं मल्याक ल्वाभ:त ब्वयात:गु दु । देग:या दक्ले च्वय् च्वंगु पौया च्वय् छगू अले व देग: थें जुइक पलिं चिनात:गुया दुने नं छगू नापं स्वंगु पलिइ हाकनं भिगू गज्जु छुनात:गु दु । निगूगु पौया च्वय् दक्षिणपाखे खुगू गज्जु छुनात:गु दु । थुगु कथं स्वल धा:सा बाघभैरव देगलय् मुक्कं याना भिगूगू गज्जु छुनात:गु दु । किपूमितय्गु आजु थ: बाघभैरवया देग: तसकं आकर्षक जुइक दयेकात:गु दुसा किपूया हे दक्ले तसकं देग: ख: ।

स्वंगू मूर्ति

बाघभैरवया देग: दुने न्ह्याबलें खने दयेक दर्शन यानात:गु छगू भव्यगु मूर्ति दुसा भाद्र १ गते जात्राया नितिं थ: खतय् तया कुबिया यंकेगु नितिं हाकनं मेगु मूर्ति दुसा अथे हे न्यंकं बाखंया आधारय् भवा: मचां दयेकात:गु मेगु चायागु मूर्ति याना स्वंगू मूर्ति दयेकात:गु दु ।

पलिस्था यानात:गु मूर्ति

देगलय् पूर्वपाखे स्वका पलिस्था यानात:गु मूर्ति धइगु तसकं आकर्षक मूर्ति ख: । उगु मूर्ति आं यानाच्चंगु अले म्ये मदुगु मूर्ति ख: । स्वंग: मिखा दुगु उगु मूर्तियात किपा: काये मजिउ धका: नियम दयेकात:गु दु । न्ह्य:ने ख्वा:पा: छपा: जक खने दुगु तर ल्यूने धुँया म्ह थें जुइक चायागु हे दयेकात:गु दु थुगु मूर्ति । न्ह्य:ने धा:सा बह:या पातां भुना आकर्षक यानात:गु दु । थुगु मूर्तिया च्वय् थौथी कथंया किकिंपा नं तयात:गु दुसा बाघभैरवयात पूजा यायेमाल धायेवं उगु हे मूर्तियात पूजा याइगु ख: । चापुजानिसें थौथी कथंया पुजा उगु मूर्तियात याइगु ख: । बाघभैरवया उगु मूर्तियात समे नके जिउसां जीव बलि धा:सा बिइ मजिउ । न्हिया न्हिथं गुरुजुपिं वना ख्वा: सिक: वनेगु धका: निष्ठे पुजा यायेमा:गु चलन दु । अथे निष्ठे पुजा याये धंका: जक सर्वसाधारण पुजा आजु याइगु ख: ।

जात्रा याइगु मूर्ति

बाघभैरवया जात्रा भाद्र १ गते याइगु ख: । २०१३ सालनिसें सुरु जूगु उगु जात्राया हे भवलय्

थ:खतय् तया कुबिया यंकेगु नितिं चीधंगु मूर्ति छगू दयेकूगु ख: । उगु मूर्ति चीख:चागु थ:खतय् तया कुबिया जात्रा याइगु ख: । आं यानाच्चंगु उगु मूर्ति म्ह छम्ह मदुगु अले न्ह्य:नेया ब्व जक ख: । आं यानाच्चंगु अले म्ये मदुगु थुगु मूर्तिया च्वय् न्यापा: किकिपाया बुट्टा नं कयात:गु दु । १३ साल लिपा जक दयेकूगु थुगु हे मूर्तियात दँय दसं बाघभैरव जात्राया दिनय् आलंगाचाय् यंका: ख्वा: सिका हयेगु अले न्हिच्छि हे गुने तया सनिलय् जुइवं जात्रा याइगु ख: ।

भवा: देव दयेकूगु मूर्ति

न्यंकं बाखं कथं भवा: देवां अर्थात भवा: मचां दयेकूगु धयात:गु चायागु मूर्ति बाघभैरवया स्वंगुगु मूर्ति ख: । उगु मूर्ति करिव ४ इन्च जक दुगु मूर्ति ख: । थुगु मूर्ति स्वयेबलय् सामान्य कथं जक दयेकात:गु दु । मूर्तिइ स्वंग: मिखा नं मदु अले आं याकात:गु नं मदु । म्हुतु सामान्य कथं कयात:गु दु । मूर्ति तयेगु नितिं चीधंगु छगू कथंया आशन नं दयेकात:गु धा:सा दु । थुगु मूर्ति न्हापा न्हापा जूसा चापुजा वनीगु इलय् चापुजा व:पिन्त क्यनीगु ख:सा थौकन्हय् सुरक्षाया कारणं क्यनेगु ज्या धा:सा मया: । भवा: देव दयेकूगु धयात:म्ह उगु चायागु मूर्ति हे बाघभैरव अर्थात आजुध:या दक्ले महत्वपूर्णगु मूर्तिया रुपय् नालात:गु खने दु ।

बुदिं

ने.सं. १०७०

कौलाथ्व सप्तमि

बिचा: हायेका

मदुम्ह सिता महर्जन

किपू नगरपालिका खानेपानी संघर्ष समिति संयोजक समितिया दुज: कृष्णहरी महर्जनया जहान सिता महर्जन आकाभाकां मदुगुलिं मदुम्हिसिया सुखावति भुवनय् वास लायेमा धका: कामना यासैं श्रद्धाञ्जली देछाना च्वना । नापं दु:खंक:पिं सकल छेंज:पिन्सं अनित्य

थ्व संसार धका: थुइका मनचिइ फयेमा धका: बिचा: हायेका च्वना ।

कीर्तिपुर नगरपालिका खानेपानी संघर्ष समिति परिवार

किपू

मदुगु

ने.सं. ११३६

गुलाथ्व पारु

